ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 26—27 (2001) ● Чацвер, 11 верасня, 1975 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выходзіць з 1935 г.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

НАПРУЖАНАЯ ПРАЦА — ДОБРЫЯ ВЫНІКІ ● КОНКУРС МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ ● КАМСАМОЛЬСКАЕ ЖЫЦЦЁ ● СТАРОНКА ПЕРШАКУРСНІКА ● СПРАВЫ СБА ● ЗАПРАШАЕ ПАДРЫХТОЎЧАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ● ТАНЦУЕ «КРЫЖАЧОК» ● ДВОЙЧЫ НАРОДЖАНЫ ● ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

НАПРУЖАНАЯ ПРАЦА — ДОБРЫЯ ВЫНІКІ

Як ужо паведамлялася, ва універсітэце адбылося расшыранае паседжанне савета, на якім з дакладам аб выніках 1974—1975 навучальнага года і задачах па далейшаму ўдасканаленню падрыхтоўкі спецыялістаў з універсітэцкай адукацыяй выступіў рэктар БДУ прафесар У. М. Сікорскі. Сёння мы друкуем пераказ яго даклада.

Гэты год асаблівы для савецкага народа, адзначыў рэктар, ён з'яўляецца завяршальным годам дзевятай пяцігодкі. Усе вытворчыя калектывы самааддана працуюць над выкананнем сацыялістычных абавязацельстваў па датэрміноваму выкананню пяцігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі.

Паспяхова выконваюцца мерапрыемствы па выкананню пяцігадовага плана і ў галіне падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй. Многа папрацаваў у дзевятай пяцігодцы калектыў нашага універсітэта. Ён даў народнай гаспадарцы, навуцы, адукацыі БССР 14 280 высокакваліфікаваных спецыялістаў, 498 чалавек закончылі аспірантуру. Пры гэтым з кожным годам павышаецца якасць падрыхтоўкі спецыялістаў. Так, калі ў 1971 годзе 71 працэнт выпускнікоў абаранілі дыпломныя работы на «выдатна» і «добра», то ў 1975 годзе — 91 працэнт.

За гэты перыяд ва універсітэце павялічыліся маштабы, змяніліся змест і формы вучэбна-выхаваўчага працэсу і навуковай работы. Пачалі працаваць новыя факультэты і кафедры, лабараторыі і кабінеты. 38 чалавек абаранілі доктарскія і 108 — кандыдацкія дысертацыі. Значна расшырылася матэрыяльна-тэхнічная база універсітэта.

Вялікая работа праведзена па павышэнню эфектыўнасці навуковых даследаванняў, паскарэнню ўкаранення вынікаў НДР у народную гаспадарку (укаранёна 196 НДР з эканамічным эфектам 5 мільёнаў 204 тысячы 200 рублёў).

Вучоныя універсітэта выдалі з пачатку пяцігодкі 155 манаграфій, 47 зборнікаў навуковых прац і 149 падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў. Шырокі размах атрымала творчасць студэнтаў, іх удзел у навукова-даследчай рабоце стаў састаўной часткай навучання.

Вучэбны працэс у 1974-1975 навучальным годзе забяспечылі 97 кафедр, на якіх працуюць 1198 навукова-педагагічных работнікаў, у тым ліку 11 акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў АН БССР, 73 прафесары, дактары навук і 520 дацэнтаў, кандыдатаў навук. Наяўнасць такіх кадраў дала магчымасць паспяхова рашаць задачы, пастаўленыя партыяй і урадам па ўдасканаленню падрыхтоўкі спецыялістаў, павышэнню ўзроўню іх марксісцка-ленінскай адукацыі.

Далейшае развіццё на факультэтах і кафедрах атрымала вучэбна-метадычная работа, а таксама работа па павышэнню педагагічнага майстэрства выкладчыцкага саставу. На паседжаннях многіх кафедр хімічнага, геаграфічнага, механіка-матэматычнага, біялагічнага і іншых факультэтаў, а таксама на паседжаннях агульнауніверсітэцкіх кафедр абмяркоўваліся даклады па ўдасканаленню выкладання дысцыплін. Распрацаваны і выданы 52 метадычныя дапаможнікі.

Актывізавалі работу навукова-метадычныя камісіі, асабліва хімічнага, біялагічнага, гістарычнага, юрыдычнага факультэтаў, якія аказалі дэканатам значную дапамогу ў складанні вучэбна-метадычных планаў работы студэнтаў малодшых курсаў, у распрацоўцы сістэмы ўліку бягучай паспяховасці і ў іншым. Важным звяном у паляпшэнні педагагічнага майстэрства выкладчыкаў з'явіліся навукова-метадычныя канферэнцыя універсітэта па навуковай арганізацыі вучэбнага працэсу і ўсесаюзная канферэнцыя па метадыцы выкладання гісторыі КПСС.

Вучэбны план 1974—1975 навучальнага года, сказаў далей У. М. Сікорскі, у цэлым выкананы на ўсіх факультэтах па ўсіх прадметах. Вынікі летняй экзаменацыйнай сесіі сведчаць аб тым, што абсалютная паспяховасць студэнтаў дзённай формы навучання ў параўнанні з мінулым годам узрасла на 0,54 працэнта і склала 94,24 працэнта, а студэнтаў вячэрніх аддзяленняў — на 2,3 працэнта і склала 87,6 працэнта. На 30 чалавек паменшылася колькасць студэнтаў стацыянара, атрымаўшых нездавальняючыя адзнакі

У мінулым навучальным годзе найбольш высокіх паказчыкаў па абсалютнай паспяховасці дабіліся факультэты (па дзённай форме навучання): гістарычны (98,4 працэнта), юрыдычны (98,3), геаграфічны (97,42); па вячэрняй форме навучання — хімічны (93,4), геаграфічны (92,8), гістарычны (91,4). Фізічны факультэт, ФПМ і механіка-матэматычны па дзённай форме навучання занялі апошнія месцы; па вячэрняй форме навучання — факультэт журналістыкі, філалагічны і фізічны.

Павысілася паспяховасць на стацыянары біяфака (на 5,5 працэнта), журфака (на 3,3), хімфака (на 2,0) у параўнанні з 1973-1974 навучальным годам. А на ФПМ, філфаку і геафаку яна панізілася.

Далей рэктар зрабіў якасны аналіз паказчыкаў паспяховасці студэнтаў, паказаў, чаму пры павышэнні абсалютнай паспяховасці зніжаецца працэнт студэнтаў, якія вучацца на «выдатна» і «добра», асабліва на першым курсе. Для ліквідавання гэтага недахопу рэктар прапанаваў, у прыватнасці, больш увагі ўдзяляць курсу «Уводзіны ў спецыяльнасць» і «Бібліятэказнаўства», што дапаможа першакурснікам хутчэй навучыцца самастойна працаваць.

У заключэнні рэктар адзначыў, што вынікі работы калектыву універсітэта ў мінулым навучальным годзе, а таксама вынікі апошняй экзаменацыйнай сесіі і вытворчай і педагагічнай практык сведчаць аб тым, што нам прадстаіць яшчэ многа папрацаваць па далейшаму ўдасканаленню вучэбна-выхаваўчага працэсу. Пры гэтым неабходна ўлічваць, што ўзрастанне задач камуністычнага будаўніцтва, паскарэнне тэмпаў навукова-тэхнічнага прагрэсу ставіць перад універсітэтам больш высокія патрабаванні. Мы павінны рыхтаваць спецыялістаў, якія побач з глыбокім валоданнем асновамі марксісцка-ленінскага вучэння і добрымі прафесійнымі ведамі будуць валодаць неабходнымі практычнымі навыкамі, творчым мысленнем і ўменнем самастойна папаўняць свае веды.

Камсамольскае ЖЫЦЦЁ

КЛОПАТ ДНЯ

На адбыўшыхся паседжанні бюро і пленуме камітэта камсамола універсітэта абмяркоўвалася пытанне па правядзенню справаздач і выбараў у пярвічных камсамольскіх арганізацыях БДУ. Вырашана правесці справаздачна-выбарныя канферэнцыі і сходы ў групах, на курсах і факультэтах да 15 верасня. На фізічным і філалагічным факультэтах, студэнты якіх выехалі на сельгасработы, сходы будуць праведзены ў кастрычніку.

АБМЕН ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Звыш 800 камсамольцаў універсітэта абмяняюць свае дакументы ў верасні. Новыя членскія білеты Камуністычнага Саюза Моладзі з сілуэтам Ільіча на вокладцы першымі ў навучальным годзе атрымаюць студэнты фізічнага факультэта.

ФЕСТЫВАЛЬ ДРУЖБЫ

У камсамольскіх арганізацыях нашай установы пачалася падрыхтоўка да фестывалю дружбы, які адбудзецца ў Мінску ў канцы верасня — пачатку кастрычніка. Камсамолія універсітэта шырока адзначыла нацыянальнае свята балгарскага народа — Дзень свабоды.

ДА ЧЭМПІЯНАТУ СВЕТУ

Камсамольская арганізацыя БДУ ажыццяўляе шэфства над спартыўнай дэлегацыяй з Федэратыўнай Рэспублікі Германіі, якая прыехала ў Мінск на чэмпіянат свету па барацьбе. Госці трэніруюцца ў спецыяльна абсталяванай спартыўнай зале універсітэта. У плане культурнай праграмы, выпрацаванай камітэтам камсамола, — экскурсія па БДУ, яго кабінетах, музеях, выстаўках.

XXV З'ЕЗДУ КПСС ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

З мэтай павышэння ўзроўню даследаванняў актуальных праблем грамадскіх навук, а таксама удасканальвання вывучэння марксісцка-ленінскай філасофіі, навуковага камунізму, палітычнай эканоміі, канкрэтнай эканомікі, гісторыі КПСС, гісторыі ВЛКСМ, міжнароднага маладзёжнага руху, гісторыі, права, псіхалогіі, педагогікі і праблем камуністычнага выхавання моладзі ў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах ЦК ЛКСМБ сумесна з Акадэміяй навук БССР, Міністэрствам вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР, Міністэрствам асветы БССР праводзіць у 1975 — 1976 гадах IV Рэспубліканскі конкурс работ маладых вучоных па грамадскіх навуках, прысвечаны XXV з'езду КПСС.

Пераможцы IV Рэспубліканскага конкурсу ўзнагароджваюцца дыпломамі лаўрэатаў.

Па выніках конкурсу ў красавіку 1976 года будзе праведзена рэспубліканская канферэнцыя навуковай моладзі па грамадскіх навуках.

Рэктарат, партыйны камітэт, камітэт камсамола БДУ лічаць мэтазгодным удзел... бюро... БДУ лічаць маючы адбыцца конкурс аглядам навуковых дасягненняў кафедр універсітэта і надаюць вялікае значэнне ўдзелу ў гэтым конкурсе.

Работы на конкурс неабходна накіроўваць праз аддзел навукова-тэхнічнай інфармацыі універсітэта. У АНТІ можна азнаёміцца з саставам аргкамітэта конкурсу, з парадкам афармлення суправаджальных дакументаў. Машыннае бюро па прадстаўленню АНТІ забяспечвае друкаванне прадстаўляемых на конкурс работ.

Даведкі па тэлефоне 4-63.

(Заканчэнне на 5-й стар.).

Традыцыя абмену студэнтамі паміж ВНУ даўно стала з'явай міжнароднай. Летам гэтага года такі абмен адбыўся паміж кафедрамі паўправаднікоў БДУ і Сафійскага універсітэта імя К. Ахрыдскага. На вытворча-азнаямленчую практыку ў Балгарыю выязджала група студэнтаў III курса фізічнага факультэта, якую ўзначальвалі дацэнт С. Мулярчык і старшы выкладчык кафедры А. Янчанка. За 20 дзён, праведзеных у НРБ, беларускія студэнты не толькі зрабілі рад лабараторных работ спецпрактыкума. Яны пазнаёміліся з гістарычнымі помнікамі брацкай краіны, яе прыроднымі багаццямі.

«Зараз, калі ўвесь балгарскі народ святкуе сваё нацыянальнае свята — Дзень свабоды, — гавораць студэнты, — мы і ўсе савецкія людзі жадаем Народнай Рэспубліцы Балгарыі новых поспехаў».

НА ЗДЫМКАХ: па гістарычных мясцінах старажытнага Плоўдзіва разам са сваімі балгарскімі сяброўкамі робяць экскурсію А. Ларкіна, Д. Дзямко і А. Мамаева.

Фота студэнткі IV курса фізічнага факультэта З. УСАВАЙ.

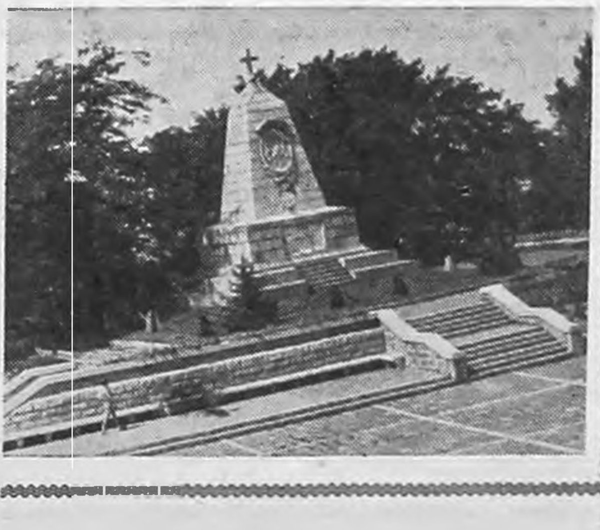

СТАРОНКА ПЕРШАКУРСНІКА

ГАЛОЎНЫЯ ЭКЗАМЕНЫ—НАПЕРАДЗЕ

ІНТЭРВ'Ю ПЕРШАКУРСНІКА

Ітак, ты ўжо студэнт. Нясмела пагдядваеш на старшакурснікаў. Яны толькі што вярнуліся з будатрадаў, яшчэ не паспелі змяніць форменку байца СБА на «грамадзянскі» касцюм, упэўнена крочаць па калідору ВНУ, які і ты ўжо называеш сваім. Ты ўважліва чытаеш любую аб'яву і ніяк не можаш усвядоміць да канца перамену, якая адбылася ў тваім жыцці. Велізарная хваля няспыннай радасці захліснула цябе... І вось у пачатку дарогі ведаў, дарогі даўжынёй у пяць цікавых, вясёлых, захапляючых і не такіх ужо лёгкіх студэнцкіх гадоў, мы вядзём з табой гэту нашу размову.

ДАНАТ БУЙКО, ВЫПУСКНІК НАВАСЁЛКАЎСКАЙ СЯРЭДНЯЙ ШКОЛЫ ПАСТАЎСКАГА РАЁНА.

— Што дала школа! Канешне, мала. Часта даводзіцца чуць, што выпускнікі сельскай школы адчуваюць сябе на уступных экзаменах не так упэўнена, як гарадскія рабяты. Думаю, не ўсё ад школы залежыць. Многа і ад сябе. Вельмі хацелася паступіць на гістарычны факультэт. Ведаў, што конкурс сюды заўсёды вялікі. Адчуваў, што ведаў, атрыманых у школе, можа і не хапіць. У 10-м класе устанавіў строгі распарадак дня. Займаўся самастойна. Многа чытаў, вывучаў гісторыю. Рыхтаваўся не толькі да канкрэтнага адказу на пытанне ў даведніку...

Зараз паставіў перад сабой мэту вучыцца толькі на «добра» і «выдатна». У школе займаўся спортам, грамадскай дзейнасцю і ва універсітэце не думаю запісвацца ў пасіўныя.

ГЕНА КАМАРОЎ, ВЫПУСКНІК 50-Й ШКОЛЫ г. МІНСКА.

— Чаму выбраў матфак! Растлумачваецца гэта проста. Школа наша з матэматычным ухілам. Яна добра вядома ў Мінску. Кожны год у ВНУ паступае больш паловы выпускнікоў. Гэты год — не выключэнне. Са мной разам на «матэматыку» паступілі з нашага класа Саша Малевіч, Вася Труш і іншыя. Многія сталі студэнтамі-фізікамі. Па традыцыі 1 верасня сабраліся ў сваёй 50-й. Падзякавалі настаўнікам за веды, якія яны нам далі. Мы вельмі ўдзячны выкладчыку матэматыкі Марыі Юліянаўне Ліпецкай, заслужанаму настаўніку БССР Леаніду Іванавічу Чэстоўскаму, які вёў у нас фізіку. Як бачыце, праца дарэмна не прападае. І мы [...]дзем імкнуцца да выдат[...] ведаў ва універсітэце.

Гады студэнцтва. Гэта [...] толькі «цікавыя» і «нецік[...]выя» лекцыі і практычн[...] занятк у лабараторыях, [...] толькі падручнікі і «мет[...]дычкі», не толькі напісан[...] неразборлівым почыркам [...] прыгожа афармленыя кан[...]пекты. Студэнцкае жыцц[...] гэта і навуковае студэнц[...] таварыства, і факультэт гр[...]мадскіх прафесій, і калекты[...]вы мастацкай самадзейна[...]сці, і трэці семестр, і спар[...]тыўныя секцыі, і многа[...] многае іншае. Увайсці ў [...] та разнастайнае, дзіўн[...] жыццё прадстаіць таб[...] першакурснік. І сёння, у па[...]чатку гэтага жыцця, мы ж[...]жам табе: шчаслівага шл[...]ху!

У. БАРЫСЕНКА.

ПЕРШАЯ ВОСЕНЬ У МІНСКУ

Вось і прыйшла тая цудоўная, напоўненая нейкім смуткам і жалем, але і нечым светлым і радасным, пара характва прыроды. Восень... Недзе блукала яна на лясных сцяжынках, на апусцелых палях, фарбавала ў свае родныя колеры і дрэвы ў лясах, і тое, што засталося ў палях, і нават неба пафарбавала ў нейкую цудоўную восеньскую празрыстасць.

І вось нечакана заблудзіла і сюды, у горад. Спачатку неяк схамянулася, бачачы, як усё тут незнаёма і няўтульна, але, натрапіўшы на чакаючыя і прыветлівыя твары мінчан, раптам усміхнулася сваёй цудоўнай восеньскай усмешкай, потым адразу заклапацілася, нібы спахмурнела, пачала свае неадкладныя справы...

Зазірнула яна ва ўсе куткі, усюды знайшла тыя непаўторныя фарбы і, як сапраўдны мастак, падкрэсліла ў іх свае пачуцці, свае думкі. Але потым зноў і зноў падыходзіць гэтая чараўніца да карціны, штосьці падмалюе, штосьці дадасць новае і ўсё ніяк не супакоіцца...

У Мінску восень. Ціха плаваюць па шырокіх алеях яго паркаў выразныя восеньскія настроі, шуміць лісце на дрэвах. Я крочу па вузкай сцяжынцы, пакрытай рознакаляровым дыванам з лісцяў, прыслухоўваюся да восеньскай музыкі. Разам з ёй наплываюць успаміны, прыходзяць розныя думкі.

Першы раз сустракаю я восень у Мінску. Нарэшце збылася мая самая цудоўная мара, самае патаемнае жаданне. Я паст[...]піў ва універсітэт на ф[...]культэт журналістыкі. К[...]лі думаю аб гэтым, адч[...]ваю, што гэта восень з[...]станецца на ўсё жыццё [...] маім сэрцы самым рада[...]ным і самым дарагім усп[...]мінам, таму што, мабыц[...] незабыўныя тыя хвалю[...]чыя імгненні, якія дав[...]лося перажыць кожнам[...] з абітурыентаў, цяпера[...]нім студэнтам...

Наперадзе ў нас шма[...] цікавага і радаснага, сур[...]ёзнага і цяжкага, але н[...] заўсёды застаюцца ў сэ[...]цы і экзамены, і гэта пер[...]шая студэнцкая восень [...] Мінску.

У. ПАЎЛАЎ,
студэнт І курса факультэта журналістыкі.

«ПАСТУПАЛА ТРЫ ГАДЫ»

Скончыліся ўступныя экзамены. Ззаду засталіся хваляванні і цяжкасці першых выпрабаванняў. Учарашнія абітурыенты сёння з гордасцю могуць сказаць: «Гэта мой універсітэт». Так, яны заслужылі насіць ганаровае званне студэнта, дасягнулі сваёй мэты.

...Вялікая аўдыторыя № 43 ледзь умяшчае ўсіх журфакаўцаў: ідзе агульнафакультэцкі сход. Загарэлыя, узмужнелыя пасля лета, рабяты шумна вітаюць адзін аднаго.

Першакурснікаў заўважаеш без асаблівых намаганняў. Крыху баязлівыя, прыціхшыя, сядзяць яны асобнымі групкамі, зрэдку аб чымсьці перашэптваючыся. Зараз для іх усё вакол новае і незвычайнае.

Маю ўвагу прыцягвае светлавалосая дзяўчына. З яе ажыўленай размовы з суседкамі бачна, што яна ўжо многіх тут ведае.

— Я тры гады паступала на журфак, — гаворыць Ларыса Баранава, — таму з некаторымі рабятамі добра знаёма.

Ларыса прыехала ў Мінск з Керчы. Яшчэ ў 10-м класе, калі дзяўчына з турысцкай групай наведала гарады Беларусі, ёй палюбіўся гэты край зялёных дуброў. Таму і вырашыла, што калі будзе вучыцца, то толькі ў Мінску, і вучыцца не дзе-небудзь, а абавязкова на факультэце журналістыкі, аб якім марыла, рыхтавалася да паступлення ўжо даўно. Перш чым паступіць, хацелася вызначыць свае здольнасці. Спачатку былі маленькія заметкі аб школьным жыцці, а потым і сур'ёзнае імкненне пісаць аб усім, што бачыш, першыя буйныя работы.

— Вялікую ролю,— гаворыць Ларыса, — сыграла Малая Акадэмія навук школьнікаў Крыма «Шукальнік», членам якой я была. Пры акадэміі дзейнічаў прэс-цэнтр: мы пісалі аб цікавых сустрэчах з пісьменнікамі, вучонымі, артыстамі, рыхтавалі рэфераты, чыталі лекцыі. Але першыя тры гады мне не шанцавала: не праходзіла ва універсітэт па конкурсу. Працавала ў Керчанскай рэдакцыі, пісала, выступала па радыёвяшчанню.

На ўступных экзаменах у гэтым годзе было цяжкавата: усё ж такі не проста экзамен, а адбор творчасці лепшых. Упершыню сярод абітурыентаў праводзіўся творчы конкурс у два туры: пісьмовая работа і субяседаванне. А вось ужо пасля — уступныя экзамены. Ларыса на конкурсе выбрала тэму «Героі побач з намі» і, канешне, была на «сёмым небе» ад шчасця, калі атрымала «выдатна».

Цяпер у яе руках — студэнцкі білет і залікоўка. Поспехаў табе ў вучобе, Ларыса, трывалых ведаў, лёгкага пяра!

І. САВЕТКІНА.

КАЛІ МАРЫ ЗБЫВАЮЦЦА

Верасень сустрэў сёлетніх першакурснікаў вельмі ветліва. Сонечнасць першых дзён вучобы надоўга захавала добры настрой, сапсаваць які не змаглі доўгія чэргі ў бібліятэцы і сталоўцы.

Першакурснікаў звычайна называюць шчаслівчыкамі, ды яны і самі так лічаць. Хочацца дабавіць яшчэ адзін сінонім да слова «першакурснік»—працаўнік. Такі вывад мы зрабілі пасля наведання

...БІЯЛАГІЧНАЙ ЛАБАРАТОРЫІ

Валерыю Стасевічу, старасце І курса біяфака, вельмі падабаецца мікрабіялогія. Ён разважае:

— Дзякуючы гэтай навуцы вучоныя могуць знайсці прычыны многіх захворванняў. Мікрабіялогія -- навука, багатая на адкрыцці. А мне, як і кожнаму чалавеку, хочацца заўсёды шукаць і адкрываць новае.

Валерый стаў нашым гідам па лабараторыі. У гэтым царстве колбачак і прылад нядаўнія абітурыенты рухаліся ўпэўнена і спакойна.

Пакуль рабяты рабілі прыбор для збірання газу, мы даведаліся, што Валерый скончыў школу ў 1971 годзе. Адразу паступіць ва універсітэт не ўдалося. Біяграфія пачалася з армейскіх будняў... Потым — заводскія цэхі. Але любоў да біялогіі, якую прывіў яму старэйшы брат-біёлаг, не аслабла. Захапленне знешнімі атрыбутамі прафесіі перарасло ў патрэбу працаваць іменна ў гэтай галіне. І настойлівасць перамагла!

Валера — паверце на слова — вясёлы чалавек, з ім заўсёды лёгка. Пэўна, ён будзе добры староста.

У лабараторыі мы сустрэлі яшчэ аднаго старасту, толькі на гэты раз групы. Валянцін Лабко, як і Валерый, адслужыў армію. Былы намеснік камандзіра ўзвода мае значны жыццёвы вопыт. А біялогія?..

— Хачу працаваць у галіне аховы прыроды. Ахова навакольнага асяроддзя — адна з самых хвалюючых праблем сучаснасці, і я хачу быць прыналежным да яе.

Шлях да здзяйснення мары ў Наташы Козік таксама быў нялёгкі. Пасля заканчэння Жыткавіцкай СШ яна не змагла паступіць на біялагічны факультэт Гомельскага універсітэта. Бацькі ж хацелі бачыць Наташу музычным работнікам. Але дзяўчына не адступілася ад мары. Два гады працы лабаранткай у роднай школе — час станаўлення яе характару.

— Захапляюся спортам, гімнастыкай і лёгкай атлетыкай, — Наташа задуменна праводзіць пальцам па прабірцы. — Яшчэ люблю маляваць прыроду роднай Беларусі. Люблю восеньскія дажджы, сумныя і бясконцыя.

...ГЕАФАКА

— Што вы больш [...] ўсё цэніце ў людзях?

Калі мы задавалі [...] пытанне Аляксандру Ва[...]товічу, нам было вель[...] цікава даведацца, з які[...] перакананнямі прыйш[...] першакурснік у ВНУ.

— Пачуццё справядл[...]васці, павагі да с[...]седа, чуласць. Такія ры[...]сы характару я паважа[...] хачу выхоўваць іх у сва[...] будучых вучняў.

Тое, што пацягну[...] Вайтовіча да геаграфі[...] педагогікі, можна ахара[...]тарызаваць як «сямейн[...] традыцыю». Сашы[...] бацькі — настаўнікі Г[...]лоўчынскай СШ (Магілё[...]ская вобласць). Пас[...] школы Саша працаваў [...] калгасе.

Мы пажадалі яму а[...]крыцця невядомых зе[...]ляў — «тэра інкогніта». Празвінеў званок. На сё[...]ння паход «у госці да пер[...]шакурснікаў» закончан[...]. Але толькі на сёння...

А. КАЗАКОВА,
С. УСЦІНОВІЧ.

З ГІСТОРЫІ АЛЬМА МАТЭР

● Пачатак універсітэцкай адукацыі ў Расіі заканамерна звязваецца з датай заснавання Маскоўскага універсітэта — 12 студзеня 1755 года. У пачатку існавання універсітэта ў ім было ўсяго тры факультэты: філасофскі, юрыдычны і медыцынскі.

● Па універсітэцкай рэформе 1804 года ў Расіі, у дапаўненне да ўжо існаваўшых Маскоўскага, Віленскага і Дэрпцкага універсітэтаў, адкрываюцца універсітэты ў Казані і Харкаве. Пецярбургскі універсітэт у 1804—1818 гадах насіў назву Галоўны педагагічны інстытут. У 1834 годзе ўзнік Кіеўскі універсітэт. У ім спачатку быў толькі адзін факультэт. Затым у 1865 годзе адкрываецца Новарасійскі універсітэт у Адэсе і г. д. Першы універсітэт быў адкрыты ў горадзе Томску на прыватныя ахвяраванні ў 1888 годзе.

● Для патрэб сельскай гаспадаркі Расіі былі адкрыты: Лясны інстытут у Пецярбургу (1803 год), Пецярбургскі ветэрынарны інстытут (1812 год) і Маскоўская земляробчая школа (1822 год). Самая вядомая сельскагаспадарчая установа нашай краіны — Ціміразеўская сельскагаспадарчая акадэмія — была заснавана ў 1864 годзе.

● Да 60-х гадоў XIX стагоддзя ў Расіі не было ні адной студэнткі: жанчынам доступ у вышэйшыя навучальныя ўстановы быў закрыты. Найбольш настойлівыя і цікаўныя дзяўчаты, калі яны, канешне, мелі сродкі, знаёміліся з навукамі ў еўрапейскіх універсітэтах, галоўным чынам у Цюрыхскім. Першая спецыяльная вышэйшая навучальная ўстанова ў Расіі, дзе вучыліся толькі жанчыны, пачала працаваць на прыватныя сродкі ў 1972 годзе ў Пецярбургу.

Да Кастрычніцкай рэвалюцыі праіснавалі Вышэйшыя жаночыя курсы ў Маскве (1872 год) і такія ж курсы — Бястужаўскія (яны былі так названы ў го[...]нар іх першага дырэктара) — у Пецярбургу. Курсы гэтыя былі своеасаблівым «жаночым універсітэтам», рыхтавалі ў асноўным выкладчыкаў для жаночых гімназій (у мужчынскай гімназіі жанчынам выкладаць не дазвалялася) і ме[...] тры факультэты: сл[...]весна - гістарычны, фізіка - матэматычны і юрыдычны. У 70-х гадах працавалі такія курсы ў Казані і ў Кіеве.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Палажэнне аб IV Рэспубліканскім конкурсе работ маладых вучоных па грамадскіх навуках, прысвечаным XXV з'езду КПСС

1. Да ўдзелу ў конкурсе дапускаюцца аўтары выдадзеных кніг, апублікаваных артыкулаў, а таксама рукапісаў аб'ёмам не менш трох друкаваных аркушаў па марксісцка-ленінскай філасофіі, навуковаму камунізму, палітычнай эканоміі, канкрэтнай эканоміцы, гісторыі КПСС, гісторыі ВЛКСМ, міжнароднага маладзёжнага руху, гісторыі СССР, усеагульнай гісторыі, праву, псіхалогіі, педагогіцы і праблемах камуністычнага выхавання моладзі. Прадстаўленыя на конкурс работы павінны ўяўляць сабой самастойна выкананыя даследаванні па актуальных праблемах грамадскіх навук, вызначаных пастановай ЦК КПСС ад 14 жніўня 1967 года «Аб мерах па далейшаму развіццю грамадскіх навук і павышэнню іх ролі ў камуністычным будаўніцтве», дакументах XXIV з'езда КПСС.

2. Для арганізацыі і правядзення конкурсу ствараюцца абласныя і рэспубліканскія аргкамітэты, якія фарміруюць экспертныя камісіі па асобных навуках, робяць адбор лепшых работ маладых вучоных, іх шырокае абмеркаванне, устанаўліваюць формы заахвочвання і ўзнагароды пераможцам, арганізоўваюць канферэнцыі і паседжанні маладых вучоных па грамадскіх навуках. Аргкамітэты фарміруюцца абкомамі ЛКСМБ. Аргкамітэты робяць справаздачу аб ходзе конкурсу перад рэспубліканскім аргкамітэтам (формы справаздачы прыкладаюцца).

3. Конкурс праводзіцца ў два туры.

Першы тур праводзіцца ў абласцях. Права вылучэння работ маладых вучоных прадастаўляецца аддзелам, сектарам навуковых установ, кафедрам грамадскіх навук ВНУ, вучоным саветам, камітэтам камсамола, саветам маладых вучоных.

Пры вылучэнні прадстаўляюцца наступныя дакументы: водзыў-рэкамендацыя, кароткая анатацыя работы, характарыстыка навуковай і грамадскай дзейнасці.

У водзыве-рэкамендацыі ацэньваецца навуковы змест работы, выказваюцца крытычныя заўвагі і вызначаецца, па якой навуцы (з пералічаных у палажэнні аб конкурсе) дадзенае даследаванне вылучаецца на конкурс, пералічваюцца апублікаваныя рэцэнзіі на даную работу. Калі прадстаўлена калектыўная праца, неабходна ўказаць уклад кожнага аўтара (кім і якія раздзелы напісаны і г. д.).

У кароткую анатацыю размерам не больш 2—3 старонак машынапіснага тэксту ўключаюцца прозвішча, імя, імя па бацьку, поўная назва навуковай установы або ВНУ, дзе выканана работа, год напісання работы, яе аб'ём. У асноўнай частцы анатацыі раскрываюцца кароткі змест работы і яе вывады. Анатацыя падпісваецца аўтарам з указаннем яго службовага і дамашняга адрасоў і тэлефонаў. Калі на конкурс вылучаецца некалькі работ, то анатацыя складаецца на кожную работу паасобку.

У характарыстыцы навуковай і грамадскай дзейнасці аўтара абавязкова ўказваецца прозвішча, імя, імя па бацьку, год нараджэння, партыйнасць, нацыянальнасць, займаемая пасада, адукацыя, асноўныя паказчыкі яго грамадскай і навуковай работы, наяўныя публікацыі. Характарыстыка павінна быць заверана подпісамі кіраўнікоў адпавядаючай навуковай установы або ВНУ, сакратароў партыйнай і камсамольскай арганізацый.

Першы тур конкурсу заканчваецца ў лютым 1976 года ў форме абласных паседжанняў маладых вучоных па грамадскіх навуках, на якіх падводзяцца вынікі тура, праводзіцца ўзнагарода пераможцаў і выносяцца рэкамендацыі аб удзельніках другога тура.

На 1 лютага 1976 года ўзрост аўтараў не павінен перавышаць 33 гады.

Лепшыя работы прадстаўляюцца на другі тур конкурсу да 1 сакавіка 1976 года.

Работы прадстаўляюцца ў рэспубліканскі аргкамітэт у двух экземплярах (для рукапісаў першы экземпляр абавязковы), з анатацыяй, характарыстыкай і водзывам-рэкамендацыяй аргкамітэта. Водзыў-рэкамендацыя зацвярджаецца на паседжанні абласнога аргкамітэта і завяраецца подпісам старшыні аргкамітэта.

Рукапісныя работы павінны быць аформлены ў адпаведнасці з інструкцыяй Усесаюзнага інстытута навукова-тэхнічнай інфармацыі (УІНТІ) «Аб парадку прыёму, захавання і размнажэння ў абмежаваных тыражах навуковых работ», надрукаваны на машынцы праз 1,5 або 2 інтэрвалы ясным чорным шрыфтом без памылак, на белай паперы, вычытаны, адкарэкціраваны. Работы павінны складацца з тытульнага ліста, асноўнага тэксту, прылажэнняў (калі яны ёсць), бібліяграфіі, аглаўлення, павінны быць падшыты ў цвёрдых папках.

Другі тур конкурсу праводзіцца ў Мінску і заканчваецца рэспубліканскай канферэнцыяй маладых вучоных па грамадскіх навуках у красавіку-маі 1976 года. Лепшыя работы прадстаўляюцца на заключны тур усесаюзнага конкурсу да 1 мая 1976 года.

4. Абкомы камсамола, ЦК ЛКСМБ па ўзгадненню з мясцовымі аргкамітэтамі да 1 студзеня 1976 года прадстаўляюць у ЦК ЛКСМБ каштарыс расходаў па правядзенню канферэнцый і паседжанняў.

Расходы па правядзенню конкурсу нясуць арганізацыі-заснавальнікі.

Адрас рэспубліканскага аргкамітэта: Мінск, вул. К. Маркса, 40, аддзел студэнцкай моладзі ЦК ЛКСМБ. Тэлефоны: 293—002, 293—970.

XXV З'ЕЗДУ КПСС ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

БЕЛАРУСКІ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

АБ'ЯЎЛЯЕ ПРЫЁМ СЛУХАЧОЎ НА ПАДРЫХТОЎЧАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

На дзённае навучанне (з адрывам ад вытворчасці) па наступных спецыяльнасцях: **фізіка, радыёфізіка і электроніка, матэматыка, механіка, прыкладная матэматыка, хімія, біялогія, геаграфія, гісторыя, палітэканомія, філасофія, правазнаўства, журналістыка, руская мова і літаратура, беларуская мова і літаратура.**

Тэрмін навучання на падрыхтоўчым аддзяленні — 8 месяцаў.

На падрыхтоўчае аддзяленне прымаюцца асобы з закончанай сярэдняй адукацыяй з ліку перадавых рабочых і звольненых у запас з радоў Узброеных Сіл СССР па накіраваннях прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў, арганізацый транспарту і сувязі, геолагаразведачных арганізацый, саўгасаў, калгасаў і камандавання воінскіх часцей. На падрыхтоўчае аддзяленне прымаюцца таксама вызваленыя сакратары партыйных камсамольскіх арганізацый, старшыні прафсаюзных арганізацый прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў, арганізацый транспарту і сувязі, геолагаразведачных арганізацый, саўгасаў і калгасаў, вылучаныя з ліку рабочых і калгаснікаў.

Паступаючыя на падрыхтоўчае аддзяленне павінны мець стаж практычнай работы не менш аднаго года, прычым стаж практычнай работы павінен быць бесперапынным на працягу апошняга года работы на даным прадпрыемстве (у калгасе) у якасці рабочага або калгасніка.

Асобы, закончыўшыя дзённыя агульнаадукацыйныя школы, прымаюцца на падрыхтоўчае аддзяленне пры наяўнасці стажу работы не менш аднаго года пасля заканчэння школы. Стаж практычнай работы, які складаецца з часу працы ў калгасе, саўгасе ці на прамысловым прадпрыемстве ў перыяд летніх канікулаў, не дае права на паступленне на падрыхтоўчае аддзяленне.

Закончыўшыя сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы з адрывам ад вытворчасці і прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы з закончанай сярэдняй адукацыяй прымаюцца на падрыхтоўчае аддзяленне, калі яны з'яўляюцца рабочымі або калгаснікамі і працавалі па накіраваннях пасля сканчэння навучальных устаноў на працягу тэрміну, устаноўленага заканадаўствам.

Асобы, якія маюць дыплом з адзнакай і ўключаны ў састаў 5 працэнтаў, а таксама якія скончылі прафесіянальна-тэхнічнае вучылішча з адзнакай, залічваюцца на тых жа ўмовах, што і іншыя выпускнікі даных навучальных устаноў.

Накіраванні камандавання воінскіх часцей сапраўдныя на працягу года з моманту звальнення ў запас, г. зн. асобы, звольненыя ў запас з радоў Узброеных Сіл СССР, могуць паступаць на падрыхтоўчае аддзяленне толькі па накіраваннях воінскіх часцей на працягу першага года пасля праходжання службы ў арміі.

Звольненыя ў запас, якія маюць накіраванне камандавання воінскіх часцей і не паступілі на падрыхтоўчае аддзяленне на працягу ўстаноўленага для іх тэрміну ў сувязі з заканчэннем прыёму, могуць паступаць на падрыхтоўчае аддзяленне ў наступным навучальным годзе, прадставіўшы ў дадатак станоўчыя характарыстыкі з месца работы, незалежна ад таго, у якіх арганізацыях яны працавалі пасля звальнення ў запас.

На падрыхтоўчае аддзяленне могуць быць накіраваны ўсе члены калгасаў, незалежна ад роду іх заняткаў. Саўгасы маюць права накіроўваць толькі рабочых.

Адбор і накіраванне моладзі на падрыхтоўчае аддзяленне здзяйсняюцца непасрэдна кіраўнікамі прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў, арганізацый транспарту і сувязі, саўгасаў і калгасаў, камандаваннем воінскіх часцей па рэкамендацыі партыйных, камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый.

Кандыдатуры накіроўваемых на падрыхтоўчае аддзяленне шырока абмяркоўваюцца на агульных сходах рабочых, калгаснікаў і ў грамадскіх арганізацыях.

Асобы, накіроўваемыя на падрыхтоўчае аддзяленне, прад'яўляюць: заяву, накіраванне на падрыхтоўчае аддзяленне (па форме № 1 або № 2), дакумент аб сярэдняй адукацыі (арыгінал), характарыстыку, выпіску з працоўнай кніжкі, завераную кіраўніком прадпрыемства (арганізацыі), 6 фотакартак (здымкі без галаўнога ўбору 3×4 см), медыцынскую даведку аб стане здароўя (форма № 286).

Накіраванне, характарыстыкі і выпіска з працоўнай кніжкі павінны быць падпісаны кіраўніком прадпрыемства (арганізацыі) з абавязковым указаннем прозвішча і ініцыялаў і заверany гербавай пячаткай.

З усімі асобамі, накіраванымі на падрыхтоўчае аддзяленне, перад залічэннем прыёмная камісія праводзіць індывідуальнае субяседаванне па праграмах і прадметах, па якіх здаюць уступныя экзамены паступаючыя на першы курс адпаведных факультэтаў.

Тым, хто вучыцца на падрыхтоўчым аддзяленні з адрывам ад вытворчасці, выплачваецца стыпендыя ў размеры, устаноўленым для студэнтаў першага курса універсітэта. Слухачам падрыхтоўчага аддзялення з ліку накіраваных на навучанне ў адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў СССР ад 18 верасня 1959 года № 1099 «Аб удзеле прамысловых прадпрыемстваў, саўгасаў і калгасаў у камплектаванні ВНУ і тэхнікумаў і ў падрыхтоўцы спецыялістаў для сваіх прадпрыемстваў» стыпендыя назначаецца і выплачваецца непасрэдна прадпрыемствамі, будоўлямі, саўгасамі і калгасамі ў размеры на 15 працэнтаў больш стыпендыі, устаноўленай для першага курса (накіраванне для іх выдаецца пры наяўнасці стажу работы не менш двух год па форме № 2).

Іншагароднім слухачам падрыхтоўчага аддзялення прадастаўляецца месца ў інтэрнаце на аднолькавых умовах са студэнтамі.

Слухачы падрыхтоўчага аддзялення па заканчэнні навучання здаюць выпускныя экзамены па дысцыплінах, па якіх прадугледжана здача ўступных экзаменаў пры прыёме на адпаведныя факультэты універсітэта.

Асобы, паспяхова здаўшыя выпускныя экзамены, залічваюцца на першы курс дзённага аддзялення адпаведнай спецыяльнасці.

Прыём заяў на падрыхтоўчае аддзяленне — з 1 кастрычніка па 10 лістапада. Залічэнне слухачоў — з 25 лістапада. Яўка на субяседаванне—па выкліку універсітэта. Пачатак заняткаў — 1 снежня.

Дакументы аб прыёме на падрыхтоўчае аддзяленне накіроўваць па адрасу:

220080, Мінск-80, БДУ імя У. І. Леніна. Падрыхтоўчае аддзяленне.

БІБЛІЯТЭКА І СПАРТЫЎНЫ ЛАГЕР

Закончылася работа нашай бібліятэкі ў спартыўна - аздараўленчым лагеры на возеры Нарач. Работа трох змен праходзіла строга па агульналагернаму плану, у адпаведнасці з якім былі складзены нашы індывідуальныя планы.

Акрамя забеспячэння студэнтаў літаратурай, мы праводзілі палітыка-выхаваўчую работу — штодзённае забеспячэнне лагера газетамі, трансляцыя радыёкалендароў да знамянальных дат, правядзенне тэматычных вечароў, арганізацыя выставак кніг.

На першай змене да вечара, прысвечанага 70-годдзю з дня нараджэння П. У. Броўкі, былі падабраны вершы, знойдзена музычнае афармленне. Актыўны ўдзел у вечары прынялі: дацэнт філалагічнага факультэта М. Яфімава і студэнты А. Мураіна, Т. Вялента, Т. Бянько, С. Наскоў і іншыя.

Вельмі ажыўлена прайшоў і вечар, прысвечаны Міжнароднаму году жанчыны. Гэты вечар рыхтаваўся савецкімі і замежнымі студэнтамі, навучэнцамі БДУ. Цікавы расказ ветэрана Вялікай Айчыннай вайны Кацярыны Аляксееўны Коласавай пакінуў незабыўныя ўражанні.

На трэцяй змене быў праведзены дыспут па творчасці Андрэя Вазнясенскага. Сабралася вельмі многа прыхільнікаў паэзіі, шмат спрачаліся, абмяркоўвалі. Усе сышліся ў адным: творчасць Вазнясенскага складаная, таленавітая. Тут жа, у клубе, была арганізавана кніжная выстаўка, прысвечаная паэту — яго вершы, пераклады, публіцыстыка, складзены ім фотарэпартаж «Зарыва».

Калі ў лагеры праводзілася камбінаваная спартыўная эстафета, нам удалося зрабіць жартаўлівы рэпартаж, які прагучаў па лагернаму радыё.

Такім чынам, уся праца бібліятэкі была непарыўна звязана з жыццём лагера. Увесь наш працоўны дзень быў запоўнены не толькі бібліятэчнымі справамі, але і падрыхтоўкай да масавых мерапрыемстваў.

А. МАРОЗАВА, Л. ДУБІНА, Н. БЯСТОЛКАВА,
супрацоўнікі бібліятэкі БДУ.

ІМКЛІВАСЦЬ ТАНЦА

Народны ансамбль танца «Крыжачок» гледачы заўсёды сустракаюць цёпла і сардэчна. Гэта зразумела — ён прыносіць з сабой свята. Каб падарыць людзям радасць яднання з цудоўным, танцорам даводзіцца шмат працаваць. Старанна рыхтуюцца яны да кожнага свайго выступлення.

Ансамбль неаднаразова выязджаў за мяжу. Для гастроляў у брацкіх краінах сацыялізму «Крыжачок» развучвае танцы гэтых народаў.

Сёлетнім летам артысты былі запрошаны Іенскім універсітэтам імя Шылера ў ГДР. Для рабят з Савецкай Беларусі нямецкія сябры арганізавалі незабыўныя паездкі па краіне: Веймар, Дрэздэн, Цюрынгія... Удзельнікі ансамбля ўсклалі кветкі ля падножжа мемарыяльнага комплексу былога лагера смерці Бухенвальда, ушанавалі мінутай маўчання памяць аб Эрнсце Тэльмане.

«Крыжачок» многа гастраліруе па гарадах нашай рэспублікі. Паездкі знаёмяць малады калектыў з фальклорнымі багаццямі Радзімы, садзейнічаюць гарманічнаму развіццю студэнтаў, расшыраюць іх кругагляд. Поспех ансамбля, яго папулярнасць — гэта вынік напружанай працы, сістэматычных трэніровак і творчага пошуку.

Кіруе «Крыжачком» ужо восем год заслужаны дзеяч культуры БССР Мікалай Вікенцьевіч Лапша. Вядомы танцор, ён увесь свой вопыт, майстэрства перадае вучням. У кожным пастаўленым танцы — часцінка яго душы.

У 1974 годзе «Крыжачку» было прысвоена ганаровае званне народнага ансамбля. Ён стаў лаўрэатам абласнога і рэспубліканскага конкурсаў самадзейных танцавальных калектываў. Але самая высокая ўзнагарода для артыстаў — шчырыя апладысменты ўдзячных гледачоў.

А. ЛАБАДА.

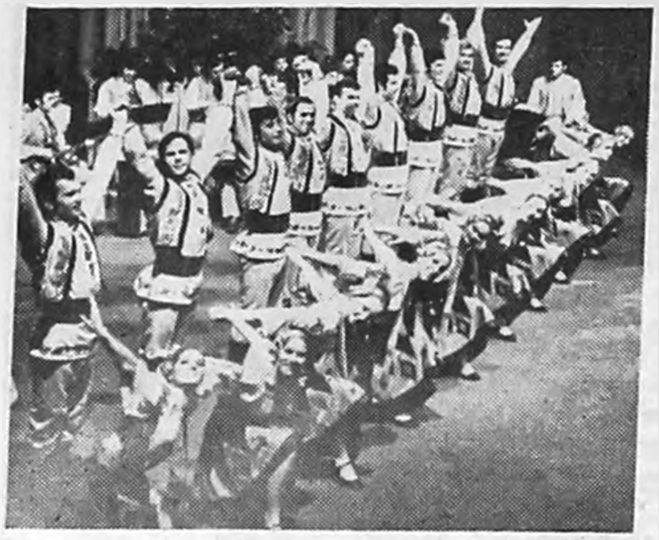

ВЕЧНАЯ КАЗКА

22 верасня — 100 год з дня нараджэння Мікалоюса Чурлёніса (1875—1911), літоўскага мастака і кампазітара.

Ён прыязджаў у Друскінінкай, у бацькоўскую хату, звычайна на навагоднія ці летнія канікулы. Уваходзіў. Адразу, нават не скінуўшы паліто, падсаджваўся да раяля і граў што-небудзь бравурнае. Маленькія браты і сёстры са смехам кідаліся да яго. Ён смяяўся ў адказ, вітаўся з усімі, і ў доме станавілася весела і шумна.

У адзін са сваіх прыездаў Чурлёніс маляваў цыкл «Саната сонца» і расказваў сёстрам аб сонечных замках, аб сонцы, аб яго ўздзеянні на наша жыццё, на пачуцці, настрой чалавека. Пачынаў са сказкі, а заканчваў сур'ёзнымі рэчамі. І пытаўся ў іх, што яны думаюць аб адной, другой карціне. Ён умеў пытацца. Не аб святочным, не аб дробязі. Яго пытанні, зносіны з ім абуджалі фантазію, жаданне прыдумваць.

У яго быў асаблівы склад душы і розуму. Аднойчы, вярнуўшыся пасля начной прагулкі, ён запісаў: «У такія імгненні добра забыць, адкуль і куды ідзеш, як тваё імя, і глядзець на ўсё вачыма дзіцяці. А калі гэта канчаецца і прыходзіш ў сябе, становіцца шкада, што так даўно ўжо жывеш і так многа перажыў».

Яго задума рэдка вычэрпвалася адной карцінай. Звычайна ён пісаў цыклы: «Саната пірамід», «Саната зорак», «Знакі Задзіяка», трыпціх «Мой шлях». Яго бясконца займалі пытанні светабудовы. Яму здавалася, што калі прыслухацца да росту траў, угледзецца ў жыццё мора, суаднесці тое, што адбываецца на зямлі і ў космасе, сярод далёкіх зорак, можна разгадаць сакрэт сусвету. Яго карціны ў многім — спробы растлумачыць свет, сувязі існуючага. Ён — мастак думкі, сімвалу, мастак-філосаф. І ён мастак-паэт. Яго работы поўныя музыкі, яны здзіўляюча гарманічныя. І яшчэ — у іх многа казачнага. Ці казка тут абарочваецца празорлівасцю, ці празорлівасць набывае форму казкі?

Я гляджу на яго работы, і вельмі цяжка выбраць, аб якой расказаць. Можа, аб «Спакоі»?

Над зеленаватым водным прасторам навісла скала, якая ўходзіць ўдалячынь. Яна адбіваецца ў вадзе, і адбіваюцца два агні — дзве светлыя кропкі сярод цёмнай масы. Што гэта за агні? Знак чалавечага жылля? А можа і не агні гэта і скала не скала, а гіганцкая жывёліна, што распласталася над морам, і светлыя кропкі—вочы яе?

Чурлёніс не любіў яркіх фарбаў. Цэлыя царствы іх засталіся па-за палітрай мастака. Яго таны — зялёныя, сі... карычневыя. Чаму? ... таму, што гэта таны р... най Літвы, якія ўвай... ў яго плоць і кроў ра... са зрокам і слыхам. К... ціны Чурлёніса не пр... вынік фантазіі. У іх ё... зусім рэальная глеба ... літоўская зямля, на як... ён нарадзіўся і вырас.

Літва ацаніла сва... мастака. Цяпер Чурлё... — яе прызнаны нацы... нальны геній. Горка, ш... ён, як і многія, не звед... гэтага пры жыцці.

Калі вы будзеце ў Ві... нюсе, абавязкова зайдз... у кансерваторыю: там ... стрэнуць кожнага, хто ... ча пазнаць і зразуме... Чурлёніса. Вас завяду... у студыю, уключаць зап... і вы застанецеся сам-... сам з Чурлёнісам-кампа... тарам. Вы пачуеце сім... нічныя паэмы «У лесе» ... «Мора», і ўсе санаты, ... прэлюдыі, і фугі, і канон... Пласцінкі з гэтымі запіс... мі раскупляюцца імгне... на. А ў Каўнасе пабыва... це ў музеі Чурлёніса. В... перажывеце свята і п... дзеце з новым багаццем... душы.

В. КУЧКІНА.

ДВОЙЧЫ НАРОДЖАНЫ

Музей мастацтва БССР. Гэта не толькі адзін з самых маладых музеяў нашай краіны, але і двойчы народжаны. Ён быў адкрыты ў 1939 г. Яго аснову склалі лепшыя творы выяўленчага мастацтва з нацыяналізаваных прыватных збораў, краязнаўчых музеяў, а таксама работы маладых беларускіх мастакоў. У гады фашысцкага нашэсця гэта калекцыя амаль поўнасцю загінула. Другое нараджэнне музея звязана з перамогай савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. За кароткі тэрмін удалося стварыць першакласны збор, які налічваў больш 14 тысяч экспанатаў. У музеі сабрана цікавая калекцыя беларускага мастацтва. У ёй творы XVI—XVIII ст., работы мастакоў—выхадцаў з Беларусі: І. І. Аляшкевіча, І. Т. Хруцкага, С. К. Заранко, А. Г. Гараўскага, С. Ю. Жукоўскага, В. К. Бялыніцкага-Бірулі, усё найбольш значнае, што створана беларускімі мастакамі.

Гонар музея — раздзел рускага класічнага мастацтва. Тут сабраны найлепшыя работы. Музей стварыўся ў значнай ступені за кошт набыцця ў прыватных зборах. І цяпер многія цудоўныя творы рускіх мастакоў сталі даступнымі для агляду і даследавання.

Е. РЭСІНА.

ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

І апошніх кветак россып,
І гаі аддаленыя
Халадзяць буйныя росы,
Верасնёўскія, світальныя.

Фота А. Сахэшчыка.

ВЫКЛАДЧЫКІ ВУЧАЦЦА

1 верасня пачаліся заняткі і на факультэце павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў грамадскіх дысцыплін сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў і прафесійна-тэхнічных вучылішчаў.

Слухачы з цікавасцю праслухалі першыя лекцыі. Перад імі выступілі кандыдат гістарычных навук, дацэнт Г. Герасіменка, кандыдат філасофскіх навук, дацэнт М. Ленцу, кандыдат эканамічных навук, дацэнт І. Рагоўскі і іншыя вучоныя і выкладчыкі.

Усяго свае веды на факультэце ўдасканальвае 60 чалавек з нашай рэспублікі, РСФСР, Малдавіі, рэспублік Прыбалтыкі.

В. ПАУЛОУСКІ.

БЫЦЬ ГАСПАДАРАМІ

Знешне гэты пяціпавярховы будынак нічым своеасаблівым не выдзяляецца, наадварот, стаіць амаль незаўважаным сярод дванаццаціпавярховых, што ганарліва паўсталі ўздоўж магістралі. Але давайце зазірнем у яго «душу», пацікавімся, чым жыве ён сёння, што турбуе яго жыхароў — студэнтаў трох факультэтаў: юрыдычнага, філалагічнага, біялагічнага. Зачынальнікамі ўсіх інтэрнацкіх спраў па праву лічацца юрысты.

— Каму ж, як не нам, берагчы дзяржаўную маёмасць, падтрымліваць парадак і спакой, — гаворыць член студсавета інтэрната Валодзя Рэвуцкі.

Дэвіз «Інтэрнат — твой дом, жыві так, каб другім было прыемна жыць з табой» у сацабавязацельствах студэнтаў-юрыстаў значыцца адным з галоўных.

Тут не бывае парушэнняў дысцыпліны, таму што кожны адчувае сваю адказнасць перад таварышамі. Праўда, часам палянуецца студэнт прыбраць за сабой, але штодзённыя праверкі не даюць укараніцца лянотe, выжываюць з пакояў назаўсёды неахайнасць. Калі-нікалі шумок прабягае па калідорах пасля адбою, але зараз жа заціхае ад строгай заўвагі дзяжурных. Такія парушальнікі атрымліваюць сваё: паўторныя дзяжурствы пад кантролем.

Камендантам у інтэрнаце студэнт пятага курса юрыдычнага факультэта Я. Хрушчоў. У недалёкім мінулым — старшыня студсавета; ён добра ведае ўсе патрэбы студэнтаў, клапоціцца аб іх быце і адпачынку.

— Засяленне зараз — галоўная задача, якую мы спяшаемся вырашыць у кароткі час, — гаворыць камендант.

І хоць шмат часу ідзе на афармленне дакументацыі, ён усё ж знаходзіць хвіліну, каб пагутарыць з кожным. Хтосьці просіць з-за здароўя пасяліць яго на першым паверсе, у кагосьці трэба адрамантаваць замок у дзвярах, а вось да стала баязліва падыходзіць хлопец, па ўсяму бачна — першакурснік: «Пропуск патрэбен, а фотакартак няма. Што рабіць, вахцёр не прапусціць у інтэрнат?». Уважліва выслухаўшы хлопца, камендант растлумачвае, як дабрацца да тэрміновай фатаграфіі, і выдае часовы пропуск.

— Студсавет—мой сябра і бліжэйшы памочнік, — з задавальненнем расказвае камендант. — 13 чалавек з'яўляюцца яго членамі, многія — камуністы. На іх я заўсёды магу абаперціся.

«Без гаспадара і дом сірата», — гаворыць народная прымаўка. Тут жа гаспадаром лічыць сябе кожны. Сваімі рукамі абсталявалі спортзалу, пакой-чытальню, залы для гульні ў тэніс, для правядзення вечароў адпачынку. Можа, таму так і ўтульна ў гэтых сценах, чыста на калідоры, і, што кідаецца больш за ўсё ў вочы, гэта кветкі, хатнія кветкі. Яны сцелюцца па падаконніках у калідоры, пакоях, чытальнай зале, ленпакоі. Дарэчы, аб апошнім.

— Пакажыце мне хоць адзін, лепшы за гэты! — не без гонару гаворыць камендант.

Кветкі, мноства кветак, наглядная агітацыя, падшыўкі газет, роўныя рады сталоў, тэлевізар.

— Ну, чаго тут не хапае, здагадаліся?

Я здзіўлена гляджу на яго.

— Тэлевізара, так-так, тэлевізара, гэты не працуе, а на просьбы нашы чамусьці ніхто не рэагуе. Можа дапаможаце?..

Няма нічога дзіўнага, што ў аглядзе-конкурсе інтэрнацкіх ленпакояў вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі ім прысуджана другое месца.

— Змагаемся за першае, марым пра яго, — запэўнівае Валодзя Рэвуцкі.

Навучальны год толькі пачаўся. Некаторыя студэнты працуюць цяпер на ўборцы бульбы, астатнія праз тыдзень паедуць на сельгасработы.

У пачатку кастрычніка інтэрнат зашуміць шматлікімі галасамі, пачнуць рыхтавацца да вечароў адпачынку інтэрнацкія артысты, возьмуцца за пяро члены рэдкалегіі насценгазеты «Паркавая-9», дружнай сям'ёй заживуць гаспадары студэнцкага дома.

Л. МАРОЗ.

«Белорусский университет»—орган парткома, ректората, месткома, комитета комсомола и профкома Белорусского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. В. И. Ленина. На белорусском языке.

Газета выходзіць па чацвяргах. Тыраж 2.000 экз. Аб'ём—1,5 друк. ар. АТ 06699 Заказ № 1351.

Рэдактар А. А. ДЗЕРАШ.

Наш адрас: Мінск, Універсітацкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.